

NADREGIONÁLNÍ BIOCENTRUM JEZERNICE – OSTROV BIOTICKÉ DIVERZITY VE VOJENSKÉM VÝCVIKOVÉM PROSTORU LIBAVÁ.

SUPRA – REGIONAL BIOCENTRE JEZERNICE – THE ISLAND OF BIOTIC DIVERZITY IN THE ARMY TRAINING AREA LIBAVÁ.

Michal Friedl, Ústav lesnické botaniky, dendrologie a typologie, Lesnická a dřevařská fakulta, Mendelova zemědělská a lesnická univerzita, Zemědělská 3, 613 00 Brno, e-mail: michal.friedl@email.cz.

Projekt byl zpracován v rámci výzkumného záměru LDF MZLU v Brně (MSM 434100005).

Ochrana přírody ve vojenských výcvikových prostorech České republiky (VVP) má svérázný charakter, jen velmi ojediněle jsou zde totiž vyhlášována chráněná území (např. náhorní vřesoviště ve VVP Jince), která by dokazovala existenci cenných společenstev a druhů a která by zajišťovala jejich ochranu. To je dáno zejména specifickým využíváním území, v neposlední řadě ale také vzájemnými vztahy kompetentních orgánů. Zůstává tak otázkou, jak tato skutečnost koresponduje se skutečným stavem přírody.

V letech 1999 – 2002 proběhlo geobiocenologické šetření v části VVP Libavá (Lesní správa Velký Újezd) v Olomouckém kraji s cílem zmapovat stav, biodiverzitu a vývoj lesních geobiocenóz a na základě těchto poznatků vytyčit kostru ekologické stability.

Výsledky průzkumu jsou velice zajímavé. Vylišeno bylo 81 ekologicky významných segmentů krajiny o celkové ploše 1284 ha, což činí přibližně 41 % zkoumané lesní půdy. Velmi významným prvkem ekologické sítě se stala ekologicky významná krajinná oblast Jezernice (EVKO), která více méně koresponduje s nadregionálním biocentrem Jezernice (NRBC) dle územně technického podkladu Nadregionálního územního systému ekologické stability České republiky.

Mapování oblasti bylo velmi podrobné, v terénu byly de facto vylišovány jen ekologicky významné prvky a celky. EVKO byla vylišena až na základě syntézy informací z terénního průzkumu. Prostým sloučením na sebe navazujících 20 ekologicky významných krajinných celků bylo takto vytvořeno jasně ohraničené, avšak nepřilíživě celistvé území o ploše 1046 ha. Tato plocha je tvořena ekologicky velmi stabilními a hodnotnými segmenty s mimořádným významem. Do budoucna je tedy nutné hranici oblasti jasněji vymezit (tak, aby hranice byla jednoznačná a území celistvé a aby vymezení oblasti bylo v souladu s předpokládaným využitím) a navrhnout pro ni podrobný plán péče (posloužit mohou zpracované návrhy pro jednotlivé ekologicky významné krajinné celky, které se v ní vyskytují).

Získané informace ze zkoumaného území jsou velmi cenné hned z několika důvodů:

- EVKO přibližně kopíruje území NRBC Jezernice, které rovněž není zcela přesně vymezeno, nemá zpracovanou dokumentaci ani plán péče. Z tohoto pohledu jsou výsledky okamžitě použitelné.
- Drtivá většina území je tvořena přírodě blízkými a přirozenými společenstvy s vysokou ekologickou stabilitou a relativně vysokou diverzitou druhovou a vysokou diverzitou geobiocenóz.
- Přibližně 10 % rozlohy EVKO tvoří společenstva unikátních přírodních hodnot, v nichž se až na ojedinělé výjimky vůbec nehospodaří. V mnohých z těchto segmentů se objevují chráněné organismy.

- Na území se dochovala řada drobných kulturně historických prvků, které se podílejí na krajinném rázu. Evidence je pro jejich zachování nezbytná.
- Práce vyvolala značný zájem pracovníků Vojenských lesů a statků Lipník nad Bečvou, kteří hodlají nejcennější lokality chránit vnitropodnikovou vyhláškou a kteří se chtějí podílet na dalším průzkumu. Vojenské lesy a statky mají dále zájem na tom, aby se návrhy péče o prvky ekologické sítě a informace o nich staly nedílnou součástí lesního hospodářského plánu pro dané území.
- Průzkumy vojenských prostorů a ochrana přírody jsou zcela běžné v partnerských armádách NATO a je jen dobře, že se podobná šetření pomalu objevují i u nás.

Výsledky jasně dokazují, že stav dochovaných přírodních hodnot ve VVP může být díky mnoha faktorům mimořádný. Průzkum ploch v okolí ekologicky významné krajinné oblasti pak prokázal, že nejde o jev náhodný. Toto konstatování však nepostačí, na příkladu NRBC Jezernice je vidět, že by bylo žádoucí provedení dalších obsáhlých šetření. Ty by měly vést zejména k jasnému vymezení hranic NRBC, ke zpracování plánu péče a k vymezení respektive rozšíření jádrové oblasti tak, aby splňovala požadavek minimální výměry.